

whenua pakeha. No te tau 1893 katahi ano ka taaketia nga whenua Maori, he taake mama, ko te hawhe o te taake e utu ana te pakeha. Otira ko nga whenua Maori anake e rihi ana e taaketia ana. No te tau 1917 ka whakataumahatia ake te taake ki runga ki nga whenua Maori e rihi ana, otira ko te kaupapa ko te hawhe o nga taake e utu ana te whenua pakeha. I naianei ki te whakaritea nga kawenga a te ture i whakaae ai ki runga ki o tatau whenua, kaore rawa e tata atu ki te taimaha o nga kawenga kei runga i nga whenua pakeha. Ko nga whenua papatipu kaore e eketia e te reiti; he taiawhio te huarahi e taea ai e nga Kaunihera pakeha te uta he mokete ki runga ki te whenua Maori mo te kore e utu i te reiti. Ko nga whenua Maori anake kei te rihi e taaketia ana, a ko te rahi o te taake kei te hawhe o te taake e utu ana te pakeha. Ko nga whenua Maori e takoto noa ana kaore i te rihi, ko nga whenua Maori e paamutia ana e nohoia ana e te Maori, ko nga papakainga, kaore i te eketia e te taake.

Na nga ture maha i whakatitaha etahi o nga taimahatanga i tika nei mei whakapangia ki o tatau whenua i raro i te kupu o te Tiriti "kia rite tahi ki ana mea ki nga tangata o Ingarangi." Ko nga ture ranei kei te he, kei te takahi i te Tiriti? Na reira ko koutou e karangi nei ki te Tiriti hei whakaora mo o tatau mate, kia tupato, kei oho nga tohunga o te iwi pakeha, ka ki, "E pai ana: hoatu ki a ratau a ta ratau tononai: whakatutuki tia te kaupapa o te Tiriti a taea noatia tona mutunga: whakaekea te taumaha o te kawenga kia rite tahi ki te Maori, ki te pakeha."

He aha oti i whakatitahataha ai te Paremata, te kai hanga o nga ture? He aha i kore ai e utaina te reiti, te taake mo nga tau e rima tekau mai o te Tiriti a tae noa mai ki te tau 1893? A he aha i homai ai i muri iho i tena ko te hawhe kau o ta te pakeha pikaunga hei pikaunga ma nga whenua Maori? Na nga tohunga o te pakeha i titiro kei te ngoikore te tuara o te Maori, i te kuare, i te pororaru o te Maori i ana tikanga; na reira me ata tukutuku mai enei wahi o te ture pakeha. "He huruhuru te manu ka rere." Na te Maori tera whakatauki. Tera e ahei noa atu te pakeha te ro rona atu i tena kupu, hei taku mai mana ki a tatau, "He reiti te manawa o nga rori e haerea nei e koutou, e a koutou uri: he taake te manawa o nga mahi nunui o to tatau whenua tahi, ina nga rerewe, nga kura nga hohipera, nga poutapeta."